

ut iudicare possim canones pro tempore. quod specialiter privilegio Romani pontificis ascribitur, qui Guibertum hæresiarum, et omnes complices ejus iudicio universalis synodi excommunicavit, eosque in salutatione, in osculo, in oratione, in convictu devitandos sub pœna excommunicationis juxta apostolorum institutionem denuntiavit. Ergo aut Guibertum de excommunicatione purgabis, aut communicatores ejus de obligatione excommunicationis expurgare non poteris, quin necessariam habeant reconciliationem, ut redeant ad catholicam unionem: nec aliquam difficultatem præterendam, quin apostolicæ auctoritati obedire debeam; quod sicubi non observo, statim ad reconciliationem venire non recuro. Nec mihi succenseas, si B. Ge-

lasio pius quam tibi credo, qui dicit (*epist. præc.*): Non juvare, si hæreticum devites, si communicatori ejus communices; ac si diceret: Quid juvat, si Guibertum devites, et communicatori ejus communices? qui juxta institutionem apostolorum simili excommunicationi subjacere decernitur.

V. Accipe ergo sanum consilium, et catholicæ communioni reconciliare, et a pertinaci defensione cesses, quæ B. Augustino attestante schisma in hæresim solet convertere. In Domino rogatus cito respicias, teque nobis communicabilem restituas, ne si nimis pertinaciter Ecclesiæ auctoritati obstiteris, aliquid gravius, quod absit, ab ipsa matre Ecclesia audire merearis.

BERNALDI

DE EMPTIONE ECCLESiarUM AD PAULINUM CLERICUM METENSEM.

MONITUM.

Alterum Simonæ genus de emptione et venditione Ecclesiarum erudite et succincte pertractat Bernaldus, provocatus a Paulino Ecclesiæ Metensis canonico, ut ex sine hujus epistolæ apparet. Apprime enim catholicis patribus adhærebant Metenses, ut etiam intrusum episcopum a. 1088 urbe sua pelierent, et Hermannum ab exsilio revertentem reciperent. Erat is Metensis episcopus in causa Ecclesiæ constantissimus, qui cum Adalberone episcopo Herbipolensi fortiter quidem sed incassum in conciliabulo Wormatiensi ann. 1076 (*Concil. Germ.*, t. III, p. 178) exactationi Gregorii VII restitit, ut refert Lambertus Schafnaburgensis ad h. a. Ad eum exstat Gregorii VII, epistola 21, l. VIII (*LABB.*, t. X *Concil.*, p. 267), circ. ann. 1081 data, qua eum ad labores et pericula pro veritatis defensione paratum excitat. Sede enim sua ab Henrico rege ann. 1080 pulsus, adhuc ann. 1088 in Tuscia captivus detinebatur, ut scribit Bernoldus noster in *Chronico*, cujus etiam ad sedem suam reditum ann. 1089; obitum vero ad ann. 1090, mense Maio narrat. Unde epistola nonnisi alterutro horum annorum scripta esse potuit, ubi Metis iterum erat hic episcopus. S. Gebehardi Salisburgensis archiepiscopi ad eundem Hermannum epistolam pro Gregorio VII contra ejusdem temporis schismaticos primum edidit Gretserus, *Opp.* t. VI, p. 434.

EPISTOLA III.

AD PAULINUM.

Charissimo fratri PAULINO BERNALDUS solo nomine presbyter, non moribus, bonum indeficiens, quod est Christus.

I. Quæstionem, frater charissime, quam a me exsolvendam expetis, multum vires nostras excedit, quam etsi competenter explicare nossem, otium tamen librorum ad hoc exsequendum habere deberem: nec de hac causa aliquid præpropere scribere vellem, quod non ex auctoritate SS. Patrum irrefragabiliter probare possem. Sed tu omnis moræ impatiens ab exactione non desistis: unde et me pro tuo amore nimium festinare cogis. Dicam tamen ad præsens, ut possum, salva diligentiori inquisitione in aliud tempus, et hoc quidem eo pacto, ut et tu interim quæras, et si quid inveneris, mihi intimare non graveris.

II. In primis igitur volo scias, B. Augustinum in libro *Retractionum* (*lib. II, cap. 38*) asserere, se non quinque libros *De fide et operibus*, sed unum

(1091) Quodnam fuerit Paulini adductum ex Augustino testimonium, haud invenio; nec enim quidquam contra Simoniacos scripsit S. doctor: unde

B tantum composuisse, quem ita dicit incipere: *Quibusdam videtur*. Unde illud tuum de Simoniacis testimonium non nobis satisfacere poterit, si (sit) ex alio libro B. Augustini *De fide et operibus* prætitulato excerptum (1091). Incredibile enim videtur, Augustinum alium librum *De fide et operibus* composuisse, nisi cujus mentionem facit in *Retractione*. Præterea ipsum testimonium, si bene recolo, venditionem vel emptionem ecclesiasticarum rerum dicit esse Simoniacam: quod nimis laxum videtur, cum et legitimas venditiones et emptiones earum rerum inclusisse videatur. Quapropter id ipsum B. Augustino ascribere non præsumo. Nec hoc dictum ita recipias, quasi ego tuæ præjudicem opinioni, imo a te volo certius inde doceri.

III. Est autem tua quæstio, si vendere vel ecclesias sit Simoniacum? Unde tibi ita respondere possum, quia apud antiquos non ita, ut modo, presbyteri ecclesias jamdudum ordinati acquirere consueverunt, sed in ipsa ordinatione acceperunt. Nam SS. Patres in Chalcedonensi concilio (*act. 15*, etiam Bernaldus perplexus hærebat, qui nihil tale in suo exemplari reperit.

can. 6) irritam ordinationem cujuslibet judicaverunt, qui ad certum locum ordinatus non inveniretur; nempe locus, cui minister erat consecrandus, in primis pronuntiabatur. Sicque ordinatio ministri ad designatum locum solemniter celebrabatur, sicut adhuc in ordinatione episcoporum sive abbatum ubique observatur. Cum ipsa ordinatione minister inordinabatur Ecclesiae, nec alius ei ecclesiam, alius consecrationem, sed idem ipse contulit utrumque, et eodem tempore; nec plenaria deputabatur ordinatio, quam non praecederet loci designatio. Unde et apud antiquos Patres non tam specialis prohibitio facta legitur de emptione Ecclesiarum, quas in ipsis ordinationibus comprehensas, et cum ipsis per pecunias obtineri prohibitas noverunt. Et cum emptas ordinationes Simoniacas reputarent, emptiones ecclesiarum procul ductio non exceperunt, imo nec excipere potuerunt.

IV. Postquam autem commendatio Ecclesiae ab ipsa consecratione in tantum cepit separari ut post multum tempus Ecclesias acquirerent jamdudum consecrati, necessarium (fuit), ut et speciali statuto prohiberetur emptio Ecclesiarum, sicut et ipsarum consecrationum, nec unum minus, quam alterum damnaretur ut Simoniacum. Sed consecrationes per pretium acceptas tibi constat esse Simoniacas; mihi autem nihilo minus de commendatione, id est, de cura animarum itidem videtur, si per pecuniam obtinetur. Nam Simon Magus, ut legitur in Actibus apostolorum, per pecuniam obtinere voluit, non ut apostoli manus ei imponerent, sed ut ipse aliis manus imponere posset (*Act. viii*). Cui autem Ecclesia sive cura animarum committitur, eidem etiam potestas manus imponendi super catechumenos, energumelos sive infirmos sibi commissos conceditur. Quis ergo hoc Simoniacum esse negabit, si quis tale officium per pecuniam obtinuerit? Praeterea officium aedarii, notarii, sive defensoris, si per pecuniam

A acquiritur, a B. Gelasio in decretis suis (1092), capitulo 24, Simoniacum esse judicatur, quorum tamen nullus per manus impositionem ordinatur, nec ipsis, ut aliis manus imponant, conceditur. Si ergo emptor ecclesiastici officii, quod per manus impositionem non acquiritur nec exercetur, Simoniacum esse judicatur; quanto magis emptor pastoralis curae, in qua tot manus impositiones frequentantur?

V. Beatus quoque Alexander papa I in decretis suis (*LABB. t. I, p. 553*) Simoniacum esse judicavit, qui corruptus pretio poenitenti apud episcopum obstat, vel adjuvat ad reconciliationem. Si ergo ille Simoniacus jure dicitur, qui pretio corruptus efficit ut alii ab episcopo manus imponatur, quanto magis ille, qui sibi ipsi tale officium pretio acquirit ut subditis manus imponere possit? Petrus Albanensis episcopus (1093), vir mirae sanctitatis et fidei, Petrum Papiensem judicio ignis Simoniacum esse probavit, eo quod investituram tantum episcopatus per pecuniam a laico acceperit. Majores nostri synodali (1094) judicio pro Simoniaca haeresi deputasse leguntur (*caus. 1, q. 1, c. 105*), si quis pecuniam pro chrismate, vel baptismo, vel communione daret vel exigeret. Si igitur haec omnia Simoniaca esse non negamus, itidem de emptione Ecclesiarum judicare cur dubitamus?

VI. Haec tibi, frater charissime, ad praesens, si potui, satis festinanter collegi. Tu autem quid tibi de his omnibus videatur, mihi rescribas; sed et tu, si quid forte de praedicta quaestione certius inveneris, mecum communicare non graveris. Dominum Metensem episcopum tuum (1095), imo nostrum, ex mea parte humiliter saluta, ipsumque ut de hac tua quaestione, si ista non sufficiunt, cogitet, invita. Omnipotentis Dei misericordia semper vos incolumes, nostrique memores in suo sancto servitio custodiat, domini et Patres in Christo amantissimi.

(1092) In canone Gelasii *caus. 1, q. 1, c. 6* nulla aedarii, etc., fit mentio.

(1093) Est hic ille Petrus, cognomento Igneus, Vallis Umbrosae tunc monachus, de quo Mabillonius in *Vita S. Joannis Gualberti (Act. SS. Saec. VI. p. II, p. 283 et Annal. Bened., t. V, p. 1)*. Factum hoc etiam refert Bertholdus in *Chron. ad ann. 1067* D

ex codicum nostrorum fide. Factus is deinceps banensis episcopus. De quo idem ad ann. 1079.

(1094) Triburiensi scilicet, quod Hermannus Contractus in *Chronico et Pagius ad ann. 1035* refert, cujus tamen decreta intercederunt.

(1095) Hermannum videlicet. Vid. in monito.

BERNALDI

PRO GERHARDO EPISCOPO CONSTANTIENSI ECCLESIAE IN LOCUM OTTONIS EXAUCTORATI
PRAEFECTO EPISTOLA APOLOGETICA.

(Post annum 1088.)

MONITUM.

Jam supra produximus decretalem Gregorii VII epistolam ad Ottonem Constantiensem episcopum pro recipiendis Romanae synodi decretis: quibus cum refragaretur, acriter primum objurgatus, postea ab officio suspensus est, interdicta ejus diocesanis praestanda eidem obedientia, ut superius opusculo VI vidimus. Ultimo tandem aperte jam schismaticum anathemate percussit, et exauctorato Gebhardum ejus loco episco-